

Hej,

Har kommunen installerat porrfilter/teknisk lösning på wi-fi-nätverk och digitala enheter i kommunens förskolor, skolor, fritids, bibliotek och andra platser som kommunen är huvudman för där barn vistas? På internet har barn rak tillgång till rasistisk, sexistisk och våldsam porr, både frivilligt och ofrivilligt. Porrindustrins aggressiva marknadsföring når även barn som inte själva söker aktivt efter porr bland annat genom pop-up-annonser, enkla sökord och länkade filmer. Enligt forskning innehåller cirka 90%* av alla scener i nätporren våld och de stora porrhubbarna har pedofila kategorier med hundratusentals pedofila porrfilmer.

Läkare, psykologer, gynekologer, advokater och kriminologer med flera vittnar från sitt dagliga arbete med barn om hur porren genererar en eskalerande fysisk och psykisk hälsokris bland barn. Polisen, NOAs, egen kartläggning** visar att skolan är den plats där flest flickor utsätts för sexuella trakasserier utanför hemmet. Barnens MeToo-upprop #kidstoo och #tystiklassen innehåller åtskilliga exempel på en utbredd sexuell utsatthet bland barn i skolor. Flickor berättar hur pojkar exponerar dem för våldsporr mot deras vilja i skolan när lärare inte ser och hur killar trakasserar tjejer med referenser från sexuella övergrepp i porrfilmer.

Som kommuninvånare förväntar jag mig att förskola, skola, fritids, bibliotek och andra platser i kommunens regi där barn vistas ska vara en porrfri zon utan risk att exponeras för porr.

För porrfria zoner ska bli realitet är det nödvändigt att kommunen:

? Installerar porrfilter/teknisk lösning?? på kommunens digitala enheter, kommunens öppna wi-fi-nätverk och wi-fi-nätverk i verksamheter där kommunen är huvudman.

? Inför porrfri policy?? om att det inte är okej att spela upp porr via kommunens nätverk, på kommunens digitala enheter, och/eller på privat teknisk utrustning som t.ex. privat mobiltelefon på de verksamheter som kommunen är huvudman där barn vistas: till exempel: förskolor, skolor, fritids, bibliotek.

Nedan följer:

1. ?Argument för porrfilter/teknisk lösning

2. ?Det är olagligt att exponera barn för porr 3. ?Myter om porrfilter/teknisk lösning

Jag hoppas på ett gott samarbete och att vi tillsammans kan göra de allmänna platser som kommunen ansvarar för till porrfria zoner.

Jag ser fram emot ert svar!

1. Argument för porrfilter/teknisk lösning i allmänna miljöer

? Kommunens verksamhet ska stå för ?antivåld, antirasism, jämställdhet och allas lika värde - porrens raka motsats?? på alla punkter.

? Porrfilter/teknisk lösning och porrfri policy om att allmänna platser i kommunens regi ska vara en porrfri zon har ett mycket starkt ?normbildande signalvärde??. likt samtyckeslagen, sexköpslagen samt åldersgräns på alkohol och tobak.

? Enligt forskning innehåller ca ?90% av alla scener i nätporren våld?? mot kvinnor som stryptag, slag, "gagging" och "ass to mouth".*

2. Det är olagligt att exponera barn för våld

? Barnkonventionen blir lag i Sverige 1 januari 2020. Barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen kräver att vuxna ger barn det skydd från våld som barn har rätt till. Det finns artiklar i Barnkonventionen som är särskilt viktiga när det gäller barn och våld. "Konventionsstaterna skall uppmuntra utvecklingen av lämpliga riktlinjer för att skydda barnet mot information och material som är till skada för barnets välfärd, med beaktande av bestämmelserna i artiklarna 13 och 18." (artikel 17e) Porrfilter/teknisk lösning är en viktig åtgärd för att förebygga att barns välfärd skadas av information och material som är skadliga för barn, till exempel den våldsamma nätporren. (unicef.se/barnkonventionen)

? Porrbilder får inte sättas upp på allmänna platser som till exempel på anslagstavlor eller väggen på skolor. Den som gör det kan dömas till böter eller fängelse. ??(Om brott mot allmän ordning, kapitel 16 paragraf 11)

Digitala bilder och filmer med porr på skärmar borde vara likvärdigt med printade bilder med porr.

? Porrfilmer får inte visas på TV vid tidpunkter då barn brukar titta.?? (Radio och Tv-lag (2010:696), kapitel 5 paragraf 2)

Nätporren finns alltid tillgänglig för barn, dygnet runt, alltså även på tidpunkter då barn brukar titta om det saknas porrfilter/teknisk lösning på wi-fi-nätverk och digitala enheter: läsplatta, dator och mobiltelefon.

? Porr får inte innehålla bilder av barn. Den som gör, tittar på, sprider, säljer, ger bort eller gör det möjligt för någon att få tag på barnpornografiska bilder gör något olagligt. Som barn räknas enligt lagen den som är under 18 år. ??(Brottsbalken, kapitel 6 sexualbrott paragraf 10)

Om det saknas porrfilter/teknisk lösning kan det tyvärr även finnas olagliga dokumenterade sexuella övergrepp på barn så kallad "barnporr" tillgängligt för barn på internet trots att tele- och internetleverantörerna måste erhålla filtrering. Det beror bland annat på att kvalitén på leverantörernas filtrering mot "barnporr" varierar. ?Det är även ofta omöjligt att fastställa identitet och ålder på medverkande i den vanliga nätporren. Det är vanligt att deltagarna i porrfilmer är offer för människohandel och saknar identitetshandlingar. Ofta framställs även deltagarna i porrfilmer för att de ska se ut som just barn med tandställning, styling enligt barnmode och filmas i miljöer som ser ut som barnrum.

? Man får inte sprida porr som visar sexuellt våld eller tvång där någon till exempel riskerar att skadas. ??(Brott mot allmän ordning, kapitel 16 paragraf 10 c)

Forskning visar, redan för tio år sen, att cirka 90% av alla scener i nätporren innehöll våld som bland annat slag, stryptag, "ass-to-mouth" och "gagging".** Det finns åtskilliga vittnesmål från lärare och förskolepedagoger som berättar att de av misstag har exponerat hela skolklasser och förskolegrupper för våldsporr genom pop-up-annonser och länkade filmer på internet. Kriminolog Maria Dufva säger: "Att bevittna viss porr idag är att bevittna en brottsplats." En it-miljö som saknar porrfilter/teknisk lösning är varken bra för barn eller kommunanställda.

3. Myter om porrfilter/teknisk lösning

Myt: Porrfilmer/teknisk lösning tar bort viktig information om sex och samlevnad.

Fakta: Det är enkelt att korrigeras om ett porrfilter skulle ta bort en viss sida av misstag.

Myt: Porrfilter/teknisk lösning är kontraproduktivt på grund av att samtalen skulle utebli.

Fakta: Forskning från Uppsala universitet visar att 0% av barnen i studien hade pratat med en vuxen om porr någon gång, detta gäller både med och utan porrfilter. Alltså, samtalen uteblir om inte vuxna initierar samtalen.

Myt: Porrfilter/teknisk lösning fungerar inte

Fakta: 1. Det finns olika porrfilter som är mer eller mindre säkra. 2. Det är inte omöjligt att hacka sig runt ett porrfilter men det förhindrar ofrivillig exponering och det försvårar tillgängligheten.

Källor:

*?<http://unizon.se/engagera-dig/resurser-och-material/10-sammanfattande-punkter-fran-forskningen-om-porr-och>

**https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/lagesbild-over-sexuella-ofredanden.pdf

Det här dokumentet är framtaget av barnrättsorganisationen #porrfribarndom i november 2018.

För ?mer information?? om barns ofrivilliga exponering för nätporr, barns porrkonsumtion och dess hälsokonsekvenser för barn samt ?referenser?? till informationen ovan vänligen besök:

<https://www.porrfribarndom.se/>

Skickat från min iPhone

Bilaga 1 - KS2019/617

Sammanfattning av förvaltningsremiss om porrfilter

Kommunledningsförvaltningen har skickat ut en remiss på tjänstemannanivå för att inhämta sakupplysningar i beredningen av medborgarförslag om webbfilter i Enköpings kommun för att filtrera pornografiskt innehåll.

Nedan följer utdrag ur svar på förfrågan. Följande personer har svarat för följande verksamhet:

- HR-avdelningen, kommunledningsförvaltningen: Håkan Sandberg, HR-chef
- IT-avdelningen, kommunledningsförvaltningen: Magnus Nideborn, IT-chef
- Utbildningsförvaltningen, Nina Hagen
- Upplevelseförvaltningen, Verksamhetschef för biblioteket, Nina Haldén Rönnlund

Utbildningsförvaltningen

Skolorna tydliggör för varje elev vad den handhållna enheten som tillhör Enköpings kommun ska användas till, det vill säga skolarbete.

Utifrån Lån av digitalenhet:

"Den digitala enheten är ett utbildningsverktyg som är avsett för skolarbete.

Låntagaren ansvarar själv för att följa de användarvillkor som gäller för de program och applikationer som laddas hem eller på annat sätt installeras på den digitala enheten. Eftersom den digitala enheten är skolans egendom är det skolan som bestämmer vilka applikationer och funktioner som enheten ska ha. Skolan kommer att kontrollera och kan komma att ändra innehållet i enheten."

Finns blockerad trafik särskilt inom skolan?

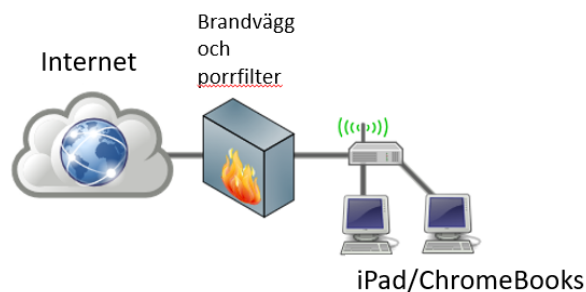
Ja, vi har filter. Vi ser att nuvarande lösning fungerar väl under skoltid.

Om/när man har klickat så att man kommer vidare till en sådan sida så syns denna handlingen väldigt tydligt i våra loggar vilket gör att vi och ni kan sätta in lämpliga insatser för att säkerställa att detta inte sker i framtiden. Det har alltså ett pedagogiskt syfte.

Det finns även ett syfte att ha ett mjukt filter, för det kan hända att man får "false positives" utslag och då kan det vara bra att man har möjlighet till att klicka sig förbi en block.

Kommunen har porr filter på kommunens egna nätverk i dag, och inte på respektive enhet.

Alla enheter som befinner sig på kommunens nätverk kommer att passera genom kommunens brandvägg och även kommunens porrfilter för att kunna komma ut på internet.

Upplevelseförvaltningen

När det gäller det rent tekniska är IT ansvarigt för den IT-lösning vi tillhandahåller för allmänheten. Det innebär att trafiken från allmänhetens datorer går via samma brandvägg och trafiken loggas på samma sätt som från kommunens administrativa datorer.

När man bokar och loggar in på en av våra datorer får man godkänna följande text:

"När du loggar in på denna dator samtycker du till att Enköpings bibliotek får registrera och lagra dina personuppgifter. Du får inte besöka webbsidor som är pornografiska, våldsprovocerande, rasistiska eller diskriminerande. Du får inte använda bibliotekets datorer för olaglig verksamhet, till exempel göra intrång i andra datorsystem. Du får inte ändra grundinställningarna. Respektera alla former av upphovsrätt. Visa hänsyn mot andra besökare. Utskrifter 2 kr/sida. Godkänner du reglerna?"

Vi har valt att ställa våra datorer så att andra kan se det du har på skärmen, vår miljö i biblioteken är därför ganska självsanerande genom "social kontroll". Vi har inga större problem med porrsurfning, det har givetvis hänt men vi upplever det inte som ett frekvent förekommande och stort problem i våra lokaler. Om lokalerna är transparenta så att andra kan se det du gör så är tendensen att man väljer att inte göra det, de som surfar på dylika sidor gör det nog helst i enrum.

Biblioteket ska enligt 2§ Bibliotekslagen (SFS 2013:801):

"Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla."

2017 anmäldes Falköpings kommun till JO för att man valde att inte tillhandahålla viss litteratur då den var "...främlingsfientlig och brister i vederhäftighet." I JO:s utlånande står:

"JO konstaterar att ett folkbibliotek varken kan eller ska tillhandahålla alla böcker och att ett urval måste göras. Urvalet ska ske med utgångspunkt i det demokratiuppdrag som folkbiblioteken har och som innebär att de genom ett

allsidigt och kvalitativt utbud ska bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning utan inskränkningar utifrån ideologiska, politiska eller religiösa utgångspunkter.

JO uttalar att biblioteken i sitt urval självklart inte behöver förhålla sig neutrala till brister i den vetenskapliga kvaliteten eller rena sakfel i en bok. Så länge ett yttrande inte är brottsligt finns det däremot inte något utrymme för ett folkbibliotek att ta hänsyn till de värderingar och åsikter som förs fram. Ett urval som sker på sådan grund står i direkt strid med bibliotekslagens krav på allsidighet och fri åsiktsbildning och är inte heller förenligt med objektivitetsprincipen i 1 kap. 9 § regeringsformen. JO uttalar vidare att yttrandefriheten innebär att det får föras fram åsikter och påståenden som inte är i enlighet med principen om alla människors lika värde eller andra grundläggande principer för en demokrati, så länge uttalandena inte är brottsliga. Att ett bibliotek tillhandahåller en bok med sådant innehåll kan inte i rättslig mening anses kränka låntagarnas eller andras mänskliga rättigheter. Grundtanken i en demokrati är att uttalandena kan bemötas av dem som har en annan uppfattning.”

Om vi inför någon form av filter på vår datatrafik som innebär ett hinder för fri åsiktsbildning och inhämtade av information är ju risken att vi går emot detta JO beslut. Säg att vi rent hypotetiskt skulle ha en person som ska skriva ett skolarbete/forskningsrapport om porrindustrin ur ett visst perspektiv och därför behöver besöka dessa sidor för att inhämta information för detta arbete. Alternativt att vi har någon som verkar för en förändring av lagstiftning i dessa frågor. Om vi då hindrar personen att göra detta med hjälp av ett filter så är ju frågan om vi då hindrar denna persons inhämtande av kunskaper.

HR-avdelningen, kommunledningsförvaltningen

När du är i tjänst ska du utföra arbetsuppgifterna som ingår i anställningen, vid misstanke om att du inte utför ditt jobb utan gör annat då kan vi arbetsrättsligt kolla vi bl a loggar. Vid stark misstanke om brott (både arbetsrättsligt och annan brottslig handling) så kan jag i rollen som HR-chef säga ja till att IT tar fram loggar ur systemen, t ex när medarbetare varit inne i datorerna och vilka sidor de varit inne på. Detta görs i huvudsak efter flaggning från medarbetarens chef och då tar chefen kontakt med HR-chef. Om misstanke finns att medarbetaren surfat på olämpliga sidor som INTE har med sin anställning att göra då kan detta leda till arbetsrättslig åtgärd för att man inte gör sitt jobb.

IT-avdelningen, kommunledningsförvaltningen

Vi har idag ett webbfiltre som bland annat stoppar våra användare från att hamna på porrsiter.

När en användare skriver in eller klickar på en länk till en för webbfiltret känd porrsite (uppdateras kontinuerligt) så kommer en ruta upp med information om att man försöker att koma åt en otillåten sida (försöket loggas). Här finns det en möjlighet att klicka på en knapp för att komma vidare till sidan, skulle man klicka på knappen så loggas även detta och IT-driften kommer att rapportera detta till berörda chefer/rektorer för intern hantering.

Filtret finns på alla kommunens nätverk dock så har vi inte identiteten på de som nyttjar nätet på torget. Vi kan inte därför göra någon uppföljning på resultatet av filtreringen eller loggningen.

Kommunledningsförvaltningen
Beatrice Fredriksson Nagy
0171-62 70 95
beatrice.fredriksson.nagy@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Svar på medborgarförslag om porrfilter

Förslag till beslut

Förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar att anse medborgarförslaget om porrfilter besvarat.

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra till kommunledningsförvaltningen att upprätta formella rutiner kring internetanvändning på arbetet med tillhörande information till de anställda.

Beskrivning av ärendet

Ett medborgarförslag har väckts om att motverka pornografi i barns närmiljö genom att kommunen antar regler och installerar filter mot sådant material i miljöer som kommunen råder över, till exempel skola och bibliotek. De konkreta förslagen är att kommunen...

- "Installerar porrfilter/teknisk lösning på kommunens digitala enheter, kommunens öppna wifi-nätverk och wifi-nätverk i verksamheter där kommunen är huvudman.
- Inför porrfri policy om att det inte är okej att spela upp porr via kommunens nätverk, på kommunens digitala enheter, och/eller på privat teknisk utrustning som t.ex. privat mobiltelefon på de verksamheter som kommunen är huvudman där barn vistas: till exempel: förskolor, skolor, fritids, bibliotek."

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Befintliga filter i Enköpings kommun

Enköpings kommun har olika filterlösningar i kommunens nätverk. Skolverksamheten har därtill ytterligare rutiner för att motverka porrsurfning.

Kommunens allmänna filter fungerar så att när en användare skriver in eller klickar på en länk till en för webbfiltret känd porrsite (uppdateras kontinuerligt) så kommer en ruta upp med information om att man försöker att koma åt en otillåten sida och

försöket logga. Då finns det en möjlighet att klicka sig vidare till sidan. Gör man detta kommer IT-driften att rapportera detta till berörda chefer eller rektor för intern hantering.

De öppna nätverk där det inte spåras någon identitet för användaren filtreras på samma sätt, men spårning till person görs inte.

Vad gäller skolan finns både webbfilter och regler för hur man får använda den lånade digitala utrustningen. Eleverna får tydlig information om att utrustningen bara får användas till skolarbete.

Vad gäller webbfilter i skolan så finns samma variant av filter som i kommunens vanliga nätverk. Det vill säga att det kommer upp en varning om man är på väg in på en olämplig sida med till exempel pornografiskt innehåll. Klickar man sig vidare så syns detta i loggar vilket gör att man kan sätta in lämpliga insatser för att säkerställa att detta inte sker i framtiden. Utbildningsförvaltningen framhåller att det har ett pedagogiskt syfte.

Biblioteket beskriver att de har kommunens webbfilter i nätverken så som beskrivet ovan. Vid lån av bibliotekets datorutrustning möts användaren av en tydlig informationstext med användarvillkor som man måste godkänna för att få använda utrustningen. Ett villkor är att man inte får besöka webbsidor med pornografiskt innehåll. Vidare är datorerna placerade så att innehållet på skärmen går att se från resten av lokalen. Biblioteket anger att detta ger en viss självreglering.

Förvaltningarnas egen beskrivning av rutiner och filter återfinns i bilaga 1 till detta ärende.

Bedömning

Att inhämta information fritt är skyddat som en mänsklig rättighet. I svensk lag är denna rättighet skyddad i regeringsformen (RF)¹ och i Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter (EKMR)², som är införlivad i svensk rätt likställd med grundlag.³ Rättigheter kan bara inskränkas genom annan lagstiftning. Att reglera vilken information en privatperson inhämtar på sina egna mobila enheter är därmed en lagstiftningsfråga och kan inte regleras av kommunen. En generell regel mot porrsurfning inne i allmänna utrymmen kan därmed inte införas av kommunen. Att visa pornografi offentligt är dock straffbart enligt brottsbalken.⁴ Dyliga handlingar kan också tänkas gå under ofredande.⁵

¹ Regeringsform (2011:109) 2 kap 1 § 2 p

² Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, art 9

³ Lag (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

⁴ 16 kap 11 § Brottsbalken (BrB) (1962:700)

JK har uttalat att informationsfriheten inte inskränks om bibliotek installerar filter för användning av deras datorutrustning eller nätverk.⁶ Ett webbfiler är sällan så felfritt att det inte filtrerar information som inte avsetts med filtret.

Biblioteket vill särskilt framhålla att upprätthållande av informationsfriheten är fundamental i biblioteksverksamhet och att för rigorösa filter kan motverka detta. De åtgärder som biblioteket vidtagit får anses ha liknande effekt med mindre ingripande åtgärder, vilket alltid är att föredra i frågor som tangerar rättighetsfrågor.

Vad gäller rutiner kring de anställdas internetanvändning hänvisar HR-avdelningen till att det kan få arbetsrättsliga konsekvenser om man ägnar arbetstid åt aktiviteter som inte är relaterade till arbetet. Detta inkluderar naturligtvis porrsurfning. Det finns rutiner för hur detta hanteras av chef tillsammans med HR-avdelningen. Vad som verkar saknas är dock att dessa rutiner är tydligt formaliserade och transparenta för medarbetarna, vilket behöver åtgärdas.

Vidare finns i kommunen mycket information och stödmaterial om grundläggande informationssäkerhet, som innebär att man bland annat inte ska surfa på olämpliga webbsidor på kommunens digitala utrustning eller på kommunens nätverk.

Kommunledningsledningsförvaltningen vill vidare poängtera att rigorösa filter och loggar kan innebära annan problematik, till exempel avseende personuppgiftshantering. En loggning av användande av webbsidor med pornografiskt innehåll kan innebära hanteringar av personuppgifter som avslöjar personers sexuella läggning, vilket anses som extra skyddsvårt enligt GDPR. Därmed kan ett starkt filter istället bryta mot andra regleringar och innebära orimligt betungande skyldigheter för kommunen som inte nödvändigtvis motsvarar nyttan.

Sammantaget bedömer kommunledningsförvaltningen att nuvarande webbfilerlösningar och rutiner i kommunen till övervägande del uppfyller syftet i medborgarförslaget. Förslaget kan därmed anses besvarat.

Ulrika K Jansson
Kommundirektör

Beatrice Fredriksson Nagy
Jurist

⁵ 4 kap 7 § BrB

⁶ JK 1140-03-31